

5 vragen over pelsdierhouderij

Verdiene fokkers compensatie?

Nertsenfokkers dreigen met een schadeclaim als het verbod op pelsdierhouderij niet wordt teruggedraaid. De voorgestelde regeling is te mager.

Is de staat verplicht om ondernemers bij een productieverbod schadeloos te stellen?

Het ligt aan de omstandigheden, maar juridisch is de overheid vaak tot niets verplicht – op voorwaarde dat deze zelf zorgvuldig heeft gehandeld. Organisaties van taxichauffeurs en van kwekers van verse paddo's klopten vergeefs aan bij de rechter voor schadevergoeding na een verbod of strengere regulering.

Kokkelvisserij kregen weliswaar een schadevergoeding, maar moesten accepteren dat hun normale bedrijfsrisico daarvan werd uitgesloten. Kippenhouders draaiden helemaal zelf op voor de ombouw van hun bedrijven na het Europees verbod op legbatterijen, dat in 2012 van kracht werd.

De rechter overweegt onder meer of een verbod al lang in de pen zit en of ondernemers bewust een bedrijfsrisico zijn aangegaan. Mede daarom kreeg de taxibranche de kous op de kop: alle betrokkenen hadden de nieuwe taxiwet al jaren kunnen zien aankomen.

Sinds wanneer mogen er geen nertsen meer gefokt worden?

De komende elf jaar mag dat nog steeds, en over het huidige verbod is dertien jaar gediscussieerd. De Tweede Kamer nam in 1999 een motie aan om de nertsenfokkerij te beëindigen. In 2001 lag er een wetsvoorstel dat door de val van het kabinet niet kon worden uitgevoerd. In 2009 stemde de Tweede Kamer alsnog voor een algeheel verbod op pelsdierfokkerij. Eind vorig jaar ging ook de Eerste Kamer akkoord. In de wet is een overgangstermijn tot het jaar 2024 opgenomen.

Hadden de nertsenfokkers het verbod kunnen voorzien?

Afgaande op de jarenlange discussie en tien jaar wettelijke voorbereiding

is dat wel waarschijnlijk. In 1995 werd de fok voor vossenbont verboden en sinds 1998 ook die van chinchilla's. De huidige argumenten voor een algeheel fokverbod op pelsdieren zijn vergelijkbaar met die van destijds: de huisvesting van de dieren is onnatuurlijk en er bestaan ethische bezwaren tegen het veroorzaken van dierenleed voor luxe kledingaccessoires.

Maar de Tweede Kamer zwalkte ondertussen wel van links naar rechts. Het eerste kabinet-Balkenende trok in 2002 het conceptverbod in en sinds 2003 zijn op initiatief van de branche allerlei welzijnsmaatregelen ingevoerd, waarmee de politiek aanvaardbaar genoeg nam.

Hoeveel schade leiden de nertsenhouders nu werkelijk?

Dat valt wel mee, schreven de juristen die door het parlement om advies werden gevraagd. De pelsdierhouders worden niet onteigend en behouden hun grond en opstallen. Zo mogen die na 2024 alleen niet meer gebruiken om pelsdieren te produceren.

Sommige specifieke stallen worden hierdoor waarschijnlijk wel onbruikbaar, en voor landbouwondernemers die er traditioneel op rekenen om hun pensioen te halen uit de verkoop van het bedrijf, is er wel degelijk schade.

Het Landbouw Economische Instituut berekende vorig jaar de sloopkosten (10 miljoen euro) en de pensioenschade voor pelsdierfokkers van ouder dan 55 jaar (tussen de 146 en 338 miljoen). Op initiatief van de Eerste Kamer is het fokverbod verzacht met een schaderegeling om specifiek deze kosten te vergoeden.

In opdracht van de pelsdierfokkers zelf kwam onderzoeksbureau Deloitte tot veel hogere afbouwkosten, tot aan 950 miljoen euro. De Nederlandse Federatie van Edelpelsdierhouders dreigt met een schadeclaim van één tot anderhalf miljard. Hoe de NFE aan dat bedrag komt, is onduidelijk.

Hoe belangrijk is de Nederlandse pelsdierfokkerij?

Met 623 werknemers, van wie 450 in loondienst, is de branche geen grote werkgever. Volgens de NFE exporteert ze jaarlijks voor 300 miljoen euro en verdient de Nederlandse schatkist daar 50 miljoen aan. Het aantal bedrijven daalde van 164 in 2008, naar 158 in 2012.

Jeroen Trommelen

158

ondernemingen de omvang van de pelsdierfokkerijbranche in Nederland